

Bundeling van krachten tegen het 1 juli-pakket.

Het ziet er naar uit dat we roerige weken tegemoet gaan. Op zeer uitgebreide en ook nog groeiende schaal worden de voorbereidingen getroffen om in de komende tijd het regeringsbeleid op twee hoofdpunten massaal en krachtig tegemoet te treden. Ingeluid door de Eerste Mei wordt de mei-maand aktiemaand!

De politiek van Lubbers & Co. op het punt van oorlog en onveiligheid en hun sociaal-ekonomische politiek zullen in de komende periode onder het spervuur komen van de slachtoffers ervan, in snel tempo dienen zich de laatste tijd de signalen aan van een groeiend besef dat voor het verwezenlijken van een andere politiek aan één hoofdvoorwaarde most worden voldaan: het kabinet Lubbers dient over de kling te worden gejaagd. Verheugend is ook dat nog een ander besef groeiende is, namelijk dat samenwerking en onderlinge solidariteit van allen die zich tegen zulke a-sociale politiek willen verzetten, noodzaak is, om voldoende tegenmacht te kunnen opbouwen. De afgelopen tijd heeft signalen te zien gegeven die wijzen op een bundeling van krachten tegen het 1 juli-pakket, tegen de verdergaande afbraak van de sociale zekerheid.

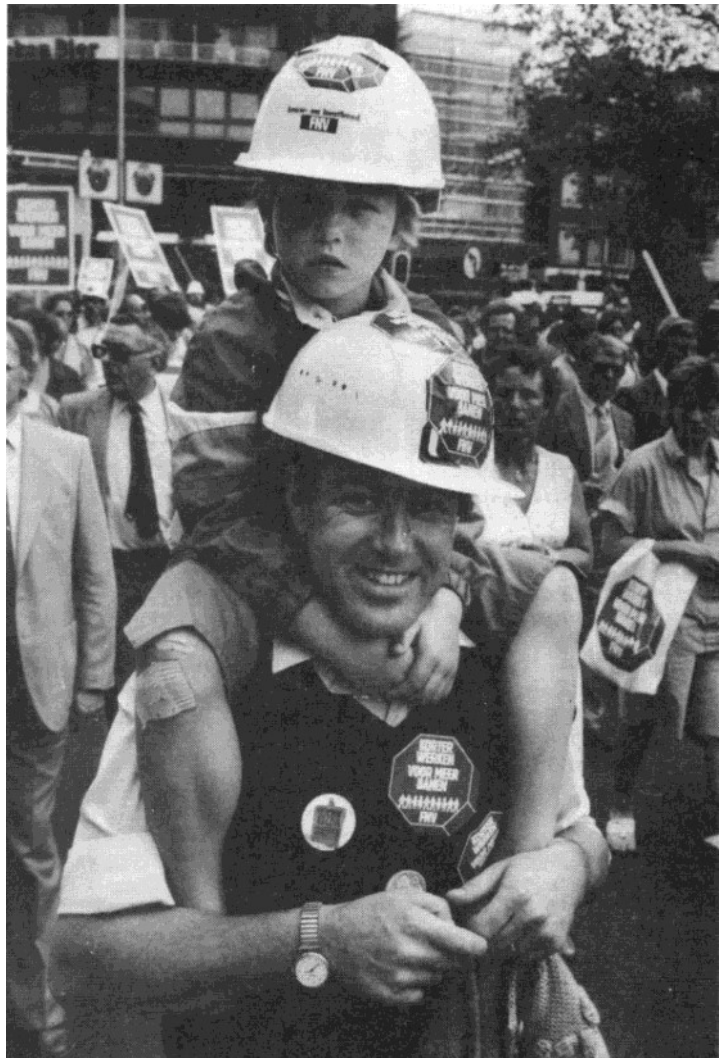
Aktiedag'. Des te jammer was het dat de FNV niet doorging op de weg van het in stelling brengen van de machtsfactor die ze kan zijn, maar koos voor overleg met en lobbywerk onder de politieke partijen. Afijn, het resultaat daarvan is bekend. De arrogantie van de macht had lak aan de FNV-argumenten en dekte het afbraakkabinet in de rug. Het was duidelijk dat miljoenennota, troonrede en Prinsjesdag voor een groot deel van de bevolking geen aanleiding zouden zijn voor feestelijkheden. De 3½%-korting per 1 januari 1984, in plaats van de 2% per 1 oktober, was een nog grovere aantasting

11 JUNI, PRINSJESDAG EN 3(½)%

Bij een toename van de sociale aktie is natuurlijk nooit meer precies te zeggen waar het begin ligt van de ontwikkeling die uiteindelijk zoveel beweging met zich meebrengt. Maar voor de komende akties in het sociaal-ekonomisch vlak, waar in dit artikel de nadruk op zal liggen, kan de toestand in het voorjaar van 1983 als startpunt gekozen worden. Toen immers groeide ook in FNV-kringen het verzet tegen het regeringsplan om per 1 oktober het minimumloon, de sociale uitkeringen en de salarissen van ambtenaren en trendvolgers met 2% te korten. De FNV liet het er niet bij zitten en organiseerde op 11 juni in Utrecht een demonstratie tegen het kabinetsbeleid. Daar werden drie punten centraal gesteld:

1. Nieuwe banen scheppen.
2. Kortere werken voor meer banen.
3. Geen afbraak van de sociale zekerheid.

Zo'n 60.000 mensen kwamen naar Utrecht om deze eisen te ondersteunen. Gezien het feit dat deze demonstratie geen afsluitend hoogtepunt was van een goed doortimmerde campagne met een flinke aanloop - *integendeel zou ik zelfs zeggen* - kan deze massaliteit gezien worden als een uiting van een zeer breed levende onvrede en zeker wel aanwezige aktiebereidheid. Dat bleek ook uit de luidkeelse bijval voor de leuze 'Prinsjesdag

FNV Demonstratie 11 juni 1983 Utrecht. Foto: Rob Brouwer.

VERZET TEGEN HET 1 JULI-PAKKET

van de positie van minima, uitkeringsgerechtigden, ambtenaren en trendvolgers. Het niet doorzetten van aktievoorberedeningen na 11 juni was mede oorzaak van het feit dat de bonden van ambtenaren en trendvolgers er - wat betreft de FNV - in het najaar van 1983 feitelijk *alleen* voorstonden. In woord was de FNV solidair, in werkelijkheid leverde dat niet veel meer op dan enkele karavananen door het land en een manifestatie in het 'Haagse'. Het eigen FNV-front kon nauwelijks gesloten gehouden worden; bij monde van Dick Visser zorgde de Industriebond voor de scheuren. Dat alles en de geringe organisatiegraad van de uitkeringsgerechtigden, binnen en buiten de vakbeweging, verklaren voor een groot deel het relatieve gemak waarmee Lubbers BV per 1 januari 1984 3% inpikte.

MET HORTEN EN STOTEN: TEGEN-BEWEGING GROEIT

Velen legden zich in de zomerperiode van 1983 niet neer bij de keuze voor overleg en lobbywerk die de FNV-leiding maakte. De leuze 'Prinsjesdag Aktiedag' werd door vele deelnemers aan de 11 juni-manifestatie opgepikt en meegenomen naar de eigen stad. In samenwerking van per stad variërende organisaties werd in een groot aantal plaatsen getracht op Prinsjesdag duidelijk te maken dat de kabinetsplannen op verzet konden rekenen. De *stedelijke coalities* waren getooid met veelkleurige pluimage. In vrijwel alle gevallen plaatselijke komitees van uitkeringsgerechtigden, verder woonlastenkomitees, vredesbeweging en delen van de vakbeweging. In Wageningen deed zelfs het kollege van B&W mee. Eén ding was gemeenschappelijk: dit regeringsbeleid werd niet langer gepikt en met akties gekonfronteerd.

Het sukses van 'Prinsjesdag Aktiedag' was wisselend. In een aantal steden werden nieuwe samenwerkingsvormen gevonden die konden worden vastgehouden. Een trend om aan de basis, in de steden en dorpen, elkaar op te zoeken en samen de strijd aan te binden werd allengs zichtbaar. Een trend die ook in de akties tegen de 3(½)%-korting werd doorgezet.

De per 1 januari doorgevoerde korting op veler inkomens, de aangekondigde nieuwe kortingen per 1 juli aanstaande,

de botheid van Lubbers & Co. heeft een aantal gevolgen. Ten eerste kan worden opgemerkt dat ook in de vakbeweging zeer fel de discussie is opgelaaid over de vraag of en in welke mate de vakbeweging voor de belangen van de uitkeringsgerechtigden dient op te treden. Op zich is het verheugend dat deze discussie zo hartstochtelijk gaande is, maar bedacht moet worden dat zo'n discussie ook een gevaarlijke kant heeft. Een scheiding tussen de belangen van werkenden en uitkeringsgerechtigden ligt immers op de loer: kunstmatig, niet bevorderlijk voor gezamenlijke strijd en bovendien iets waar de tegenstander op zit te wachten. Ten tweede komen als gevolg van de aanvallen op de sociale zekerheid in snel tempo organisatievormen van uitkeringsgerechtigden op. De onvoldoende houding van de FNV tot nog toe heeft daarbij onder andere tot gevolg dat veel organisatie van uitkeringsgerechtigden buiten de vakbeweging plaatsvindt. Onder die organisaties is momenteel *een beweging naar elkaar toe* waar te nemen. Een beweging ook die uitlopers heeft tot in de vakbeweging en kan uitgroeien tot een machtig obstakel voor dit kabinetsbeleid.

VAN 'DIALOOG' TOT SAMENWERKING-IN-AKTIE

Sinds enige jaren bestaat de 'Dialoog van Driebergen'. Een plaats van samenkomst van mensen uit diverse linkse partijen, vakbeweging, komitees en bewegingen. Het vijfde werkkongres van 'de Dialoog', gehouden op 3 maart jl., was gericht op bespreking van het zogenaamde 'Nee-Ja-Manifest'. Daaruit konden sociale bewegingen perspektief en inspiratie putten, met bovendien voor iedere beweging ruimte voor deelstrategieën. Mede doordat bij dit werkkongres ook een vervolgoverleg van - al dan niet rond Prinsjesdag ontstane - stedelijke platforms plaatsvond, was er een aantal mensen uit een reeks van sociale bewegingen en komitees bijeen, die elkaar vonden in het voornemen om in de maanden mei-juni akties tegen het 1 juli-pakket te ontwikkelen. Algemeen was men van mening dat overleg met, afstemming op elkaar en het inbouwen van de eigen akties in een min of meer geza-

menlijke campagne tegen het 1 juli-pakket, elkaars strijd en de gezamenlijke strijd zouden versterken.

En zo kwamen afspraken tot stand tussen mensen van het Landelijk Beraad Uitkeringsgerechtigden (LBU), het Landelijk WAO-Beraad, het industriepastoraat DISK, 13 maart-groep 'Meimaand Aktiemaand', Dialoog van Driebergen, Kritische en Verontruste FNV-ers en de stedelijke platforms. Aan het LBU neemt overigens een reeks van organisaties deel, zoals de bijstandsvrouwenkomitees, Mensen Zonder Werk, Platform van organisatie van alleenstaanden, WAO/AAW-groepen en de Jongerenbeweging verbonden met de FNV.

Al snel werden deze organisaties het eens over het opzetten van een landelijk *Aktieberaad tegen het 1 juli-pakket* op 14 april in Amsterdam. Een aktieplan met presentatie van de aktieplannen zou het belangrijkste onderdeel gaan vormen. De initiatiefnemende groepen besloten om nog een reeks andere organisaties voor '14 april' uit te nodigen: Vrouwen voor Economische Zelfstandigheid, de Sekretariaten Uitkeringsgerechtigden binnen de vakbonden, Voedingsbond, Dienstenbond, AbvaKabo, Jongerenbewegingen, Landelijke organisaties van ouderen en bejaarden zoals ANBO en COS-BO, organisaties van arbeidsongeschikten en gehandicapten zoals ANIB en Gehandicapten-

VERZET TEGEN HET 1 JULI-PAKKET

Raad, het Woonlasten Overleg Nederland en - last but not least - de FNV zelf. Kortom, alle organisaties van wie bekend is of van wie verwacht mag worden dat zij zich ook door acties tegen een verdergaande afbraak van de sociale zekerheid willen verzetten.

INHOUD VAN HET 1 JULI-'NADEEL-PAKKET'

Laten we beginnen met vast te stellen dat er in de BV Afbraak geen eenstemmigheid bestaat over de aanval op de uitkeringen. Eén stroming (VVD, Ruding, werkgevers) willen genadeloos doorgaan op het hellende pad. Anderen - met name in CDA-kringen - hebben er iets meer moeite mee om het pakken van de zwakken 'evangelisch' te verklaren. Na de discussie over vrede en veiligheid (neutronenbom en atoomraketten) komt als tweede discussiepunt steeds meer de positie van de minima en de uitkeringen in kerkelijke kringen naar de oppervlakte. Zo is niet voor niets zondag 6 mei uitgeroepen tot kerkelijke Dag van de Arbeid, waarbij de solidariteit tussen werkenden en 'niet-werkenden' centraal zal staan. De extra-eis van Ruding om volgend jaar 10 in plaats van 8 miljard te bezuinigen - hij lanceerde dit kort voor het kabinetsbesluit over het 1 juli-pakket - laat wat dat betreft niets aan duidelijkheid over. Zo'n eis, op zo'n moment, kan alleen maar duiden op verdeeld-

heid in de eigen gelederen. Dat er voor teruggeschrokken wordt om de uitkeringen op zo mensonterende wijze in de richting van de bijstand te drijven, moge ook blijken uit de uiteindelijke versie van het 1 juli-pakket. Het plan om de WAO-, WW- en WWV-uitkeringen op 70% van het laatstverdiende loon te zetten is voorlopig even van de baan. Zij het dat het uitstel wei niet tot afstel zal leiden. Het kabinet heeft voor een iets minder a-sociale, maar even onaanvaardbare variant gekozen, namelijk een dagloonkorting met 3% op de bovenminimale uitkeringen. Eenzelfde korting werd per 1 januari 1984 op alle uitkeringen toegepast (toen ook de minimumuitkeringen). Als gevolg van beide operaties gaat een modale WWV-er er in 1984 5,8% op achteruit. Een modale WAO-er ziet zijn/haar koopkracht met 3,4% dalen. Vele tienduizenden uitkeringsgerechtigden zullen als gevolg van de 1 juli-maatregel op het minimumnivo belanden. Om aan het bezuinigingstotaal van 760 miljoen te komen heeft het kabinet nog drie maatregelen in petto, die gedeeltelijk door de FNV werden aangereikt. Ten eerste een gewijzigde verrekeningsprocedure bij de sociale fondsen (opbrengst 380 miljoen). Ten tweede een maximering van de ziektewetuitkeringen op 100%

van het nettoloon (opbrengst 55 miljoen). En ten derde het afschaffen van de minimumdagloonbescherming voor niet-kostwinners die al vóór 1977 in de AAW zaten (opbrengst 45 miljoen).

DE FNV LAAT HET ER (NOG) BIJ ZITTEN

Het aandragen van alternatieven, het doen van concessies is in het kader van onderhandelingen op zich geen onlogische zaak. De FNV-leiding laat echter na om de maatschappelijke druk te organiseren, op basis waarvan onderhandeld zou moeten worden. Vastgesteld moet worden dat de FNV zich wederom in een positie heeft laten manoeuvreren waarbij gesproken kan worden van een stuk *medeverantwoordelijkheid* voor de afbraak van de sociale zekerheid. En tevens voor een verzwakte uitgangspositie in de daadwerkelijke strijd tegen dit kabinetsbeleid. En dat terwijl in eigen huis meer en meer stemmen opgaan om het 1 juli-pakket tot doelwit van acties te maken. Voedingsbond, Dienstenbond, AbvaKabo en ABOP hebben zich al in die zin uitgesproken. Dat het het AbvaKabo-kader menens is om ook voor deze uitkeringsgerechtigden op te komen, moge blijken uit het verwerpen door de bondsraad op 27 maart van het voorstel van het hoofdbestuur om juist de uitkeringsgerechtigden de aktiekar te laten trekken. Ook de werkenden dienen zich daadwerkelijk in de strijd te mengen! Als een koude douche kwam daarna op 2 april het resultaat van het FNV-beraad. Eén ding neemt de FNV in ieder geval *niet* op zich: een voorttrekkersrol. Het wordt aan de uitkeringsgerechtigden overgelaten om ervoor te zorgen dat de akties een massaal karakter krijgen. Er zal slechts een voorzichtige poging worden gedaan om de werkenden erbij te betrekken. Namelijk door te stimuleren dat vanuit bedrijven delegaties zullen worden gestuurd naar de dertig regionale bijeenkomsten (tussen 25 april en 3 mei) en naar een landelijke demonstratie rond de Kamerbehandeling. Dit betekent dat - niet voor de eerste keer - de *basis* van de vakbeweging, samen met anderen, de *voortrekkersrol* op zich moet nemen door initiatieven tot bundeling van het verzet. Het mag niet zo zijn dat de verantwoordelijkheid voor de strijd tegen de afbraak van het stelsel van sociale zekerheid wordt afgewenteld op diegenen die nu

OVERZICHT VAN AKTIES TEGEN AFBRAAK SOCIALE ZEKERHEID

1 mei	Dag van de Arbeid. Tal van plaatselijke platforms zijn betrokken bij de 1 mei-viering. Akties van groepen uitkeringsgerechtigden in diverse steden. Demonstratie in Haarlem van alle WAO/AAW-groepen en ANIB in Noord-Holland 6 mei
6 mei	Dag van de Arbeid in de kerken. Start handtekeningenaktie.
10 mei	Dag van de 'vierde macht'. Organisatie ANIB. Bijeenkomst over het al dan niet vormen van een vierde sociale partner.
17 t/m 26 mei	Aktiviteiten vanuit de kerken. Aanbieding handtekeningen. Ronde tafelgesprek met politici.
23 mei	Landelijke WAO-aktiedag. Aanbieding aan kamerfrakties van een aanklacht-dokument; plaatselijke akties van WAO-groepen ter ondersteuning daarvan.
23 mei	Aktiviteiten vanuit de kerken. Aanbieding handtekeningen. Ronde tafelgesprek met politici.

Meimaand Aktiemaand. Aktiviteiten in vele steden, petitie met eisen tegen 1 juli-plannen. Invulling door plaatselijke komitees en groepen. Algemene vergadering van gehandkaptenorganisaties aangesloten bij de Gehandkapten Raad. Protestmanifestaties in verband met sociale zekerheid, onder andere van Algemene Federatie van Mindervaliden.

Eind mei/begin juni. Karavaan Landelijk Beraad Uitkeringsgerechtigden. Start eind mei met een grote manifestatie in Utrecht. Afronding begin juli met een manifestatie in Amsterdam.

VERZET TEGEN HET 1 JULI-PAKKET

The logo for 'Solidariteit' is written in a stylized, bold, italicized font. The letters are white with a black outline, set against a dark, rectangular background.

op dat stelsel zijn aangewezen. Ook zij die nu werken, kunnen morgen op de sociale zekerheid aangewezen zijn.

KOALITIE MET PERSPEKTIEF

Op 27 maart deed de bondsraad van de AbvaKabo nog een andere uitspraak. Namelijk dat voor de strijd tegen het 1 juli-pakket *samenwerking* gezocht moest worden met organisaties van uitkeringsgerechtigden binnen en buiten de vakbeweging. Een verheugende zaak, want de verhouding tussen de organisaties en de FNV is gemiddeld niet om over naar huis te schrijven. Van beide kanten dienen initiatieven genomen te worden om elkaar op te zoeken en een scheiding der geesten tussen werkenden en uitkeringsgerechtigden te voorkomen. En ook verheugend, gezien de 'beweging-naar-elkaar-toe' van een

aantal organisaties van uitkeringsgerechtigden op landelijk nivo, en gezien de tendens om plaatselijk en regionaal steeds meer samenwerking te zoeken.

Wanneer die bewegingen zich doorzetten en het actieberaad op 14 april een succes wordt, ontstaat er een machtsfaktor waarmee rekening gehouden dient te worden. Ongetwijfeld zal dit proces met vallen en opstaan gepaard gaan. Wanneer echter alle deelnemende groepen prioriteit geven aan datgene wat hen verbindt, ontstaat een coalitie met een aantal uitlopers tot in de vakbeweging. Een coalitie die, samen met vakbeweging en vredesbeweging, sterk genoeg moet worden geacht om Lubbers & Co. naar huis te jagen.

John Stals